

Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

	СИЛАБУС ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Вступ до спеціальності» Ступінь вищої освіти – Бакалавр Спеціальність <u>016 Спеціальна освіта</u> Освітня програма <u>«Корекційна психопедагогіка та логопедія»</u> Рік навчання <u>1, семестр 1</u> Форма навчання <u>денна</u> Кількість кредитів ЄКТС <u>6</u> Мова викладання <u>українська</u>
Лектор курсу Контактна інформація лектора (e-mail)	Кузава Ірина Борисівна Kuzava.Irina@vnu.edu.ua

І. Опис навчальної дисципліни

Найменування я показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	01 Освіта/Педагогіка 016 Спеціальна освіта Корекційна психопедагогіка та логопедія Перший (бакалаврський)	Нормативна
Кількість годин / кредитів <u>180/6</u>		Рік навчання 1
		Семестр 1
		Лекції <u>30 год.</u>
ІНДЗ: <u>немає</u>		Практичні <u>32 год.</u>
		Лабораторні немає. _____
		Самостійна робота 106 год.
	Консультації <u>12 год.</u>	
	Форма контролю: <u>екзамен</u>	
Мова навчання <i>українська</i>		

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові *Кузава Ірина Борисівна*

Науковий ступінь *Доктор педагогічних наук*

Вчене звання *Доцент*

Посада *Завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти*

Контактна інформація +38(095) 6062346, Kuzava.Irina@vnu.edu.ua

Дні занять *Середа, четвер*

(<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>)

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Силабус із навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» є нормативним документом Волинського національного університету імені Лесі Українки, який розроблено кафедрою спеціальної та інклюзивної освіти на основі освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти Корекційна психопедагогіка та логопедія відповідно до навчального плану для галузі знань 01 Освіта, спеціальності 016 Спеціальна освіта» денної форми навчання. Силабус укладено згідно з вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС). Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати здобувач першого (бакалаврського) рівня відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Вступ до спеціальності», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

Навчальна дисципліна «Вступ до спеціальності», належить до циклу нормативних дисциплін освітньої та практичної підготовки бакалаврської освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка та логопедія» зі спеціальності 016 Спеціальна освіта і має за мету надання студентам знань та вмінь організації навчального процесу з вивчення нормативних дисциплін у закладах вищої освіти I-IV рівнів акредитації.

Навчальна дисципліна має теоретичну та практичну частини. Це створює можливості для використання лекційних, практичних форм навчання, написання доповідей, проведення диспутів, що ґрунтуються на ділових іграх, та самостійному виконанні різноманітних завдань, передбачених програмою дисципліни.

З метою контролю ефективності застосування дисципліни передбачається проведення контрольних робіт, тестів, співбесід та вирішення завдань у змодельованих ситуаціях.

2. Пререквізити: Педагогіка загальна та спеціальна, Історія загальної та спеціальної педагогіки

3. Мета і завдання навчальної дисципліни: ознайомити майбутніх педагогів з корекційною педагогікою як наукою, що вивчає особливості

розвитку, навчання, виховання дітей з особливими потребами; розкриває сутність корекційної педагогіки як самостійної галузі в системі педагогічних наук, її зв'язок з іншими науками; ознайомлює майбутніх фахівців з основними категоріями дітей з психофізичними вадами, з системою спеціальних навчально-виховних закладів для них, акцентує увагу на особливостях навчально-виховної роботи з різними категоріями дітей, які мають відхилення в розвитку; розкриває вплив фахівця-дефектолога на усвідомлення сімейних проблем, соціально-реабілітаційні аспекти корекційної педагогіки.

Результати навчання (компетентності).

Вивчення дисципліни спрямоване на формування таких компетентностей:

Інтегральна:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

СК-5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення.

СК-9. Здатність застосовувати теоретичні, емпіричні методи психолого-педагогічного дослідження, статистичні методи обробки отриманої інформації, визначати достовірність результатів дослідження.

СК-12. Здатність організовувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції.

СК-15. Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності.

СК-18. Здатність будувати педагогічні й соціальні стосунки на основі загальнолюдських та національних цінностей; поєднувати сучасну спеціальну та інклюзивну освітню практику з глибоким осмисленням теорій і технологій видатних педагогів, психологів, лікарів, філософів.

Результати навчання .

ПРН1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.

ПРН2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

ПРН3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

ПРН4. Застосовувати для розв'язування складних задач спеціальної освіти сучасні методи діагностики психофізичного розвитку дітей, критично оцінювати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рекомендації щодо створення найоптимальніших умов для здобуття освіти.

ПРН5. Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньо-корекційного процесу в різних типах закладів.

ПРН6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.

ПРН8. Організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність.

ПРН11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвивального навчання дітей з особливими освітніми потребами.

ПРН14. Реалізовувати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії у ролі вчителя-дефектолога, асистента вихователя закладу дошкільної освіти, асистента вчителя закладу загальної середньої освіти тощо.

ПРН15. Застосовувати у професійній діяльності сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; спеціальну апаратуру та інструменти.

ПРН17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

4. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Конс.	Сам. роб.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Загальні основи корекційної педагогіки						
Тема 1. Предмет, завдання і методи корекційної педагогіки.		2	4	1	10	ДС/2
Тема 2. Загальна характеристика різних категорій дітей.	20	4	4	2	10	ДС/2
Змістовий модуль 2. Система корекційно-розвиткової роботи з дітьми із порушеннями психофізичного розвитку						
Тема 3. Характеристика дітей з інтелектуальними вадами. Особливості розвитку їх мислення та мовлення.	26	4	4	2	16	Т/6
Тема 4. Діти із порушеннями зору. Особливості корекційно-виховного процесу у закладах для дітей із порушеннями зору.	19	4	4	1	10	Т/6
Тема 5. Діти із порушеннями слуху. Особливості корекційно-виховного процесу у закладах для дітей із порушеннями слуху.	29	4	4	1	10	ТР/6
Тема 6. Діти із порушеннями мовлення. Особливості корекційно-виховного процесу у закладах для дітей із порушеннями мовлення	30	4	4	2	20	ДС/6
Тема 7. Діти із затримкою психічного розвитку. Особливості корекційно-виховного процесу у закладах для дітей із ЗПР.	30	4	4	2	20	ДС/6
Тема 8. Діти із порушеннями опорно-рухового апарату. Особливості корекційно-виховного процесу у закладах для дітей із ДЦП.	19	4	4	1	10	ДС/6
Разом :	180	30	32	12	106	40 балів
Види підсумкових робіт (за потреби, на розсуд викладача, кафедри)						
Модульна контрольна робота №1						60

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС –

індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота / контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

У. Завдання для самостійного опрацювання.

Тема 1. 1 год.

Обґрунтувати, з якими суміжними дисциплінами має зв'язок корекційна педагогіка.

1.Перерахувати основні методи корекційної педагогіки.

Форма звітності

1. Виконати тестові завдання.

I.1. Визначити предмет і завдання корекційної педагогіки

I.2. З переліку наведених галузей підкреслити, які включає корекційна педагогіка як наука: віктимологія;• олігофренопедагогіка (корекційна педагогіка);• сурдопедагогіка;• педагогіка;• тифлопедагогіка;• психологія;• логопедія.•

I.3. Вказати основні методи, які використовує корекційна педагогіка (дефектологія). Підкреслити правильні відповіді.

Методи програмованого навчання.

1.Бесіда. 2.Спостереження. 3.Експеримент. 4.Зв'язок з реальним життям. 5.Обстеження. 6.Аналіз дитячих робіт. 7. Врахування індивідуальних особливостей.

Тема 2. 2 год

Законспектувати Положення про порядок зарахування дітей у спеціальні заклади.

Тема 3. 2 год.

Написати реферат на тему: «Форми розумової відсталості».

Тема 4. 1 год.

Написати реферат на тему: «Особливості корекційно-виховного процесу у закладах для дітей із порушеннями зору».

Тема 5. 1 год.

Написати реферат на тему: «Можливості розвитку сліпоглухонімих дітей».

Тема 6. 2 год.

Написати реферат на тему: «Психолого-педагогічна класифікація мовленнєвих порушень».

Тема 7. 2 год.

Написати реферат на тему: «Корекційна робота при ЗПР»

Тема 8. 1 год.

Написати реферат на тему: «Види порушень при ОРА».

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно і якісно виконати завдання.

Навчальні досягнення студентів із дисципліни "Вступ до спеціальності" оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів здійснюється з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу. Реферативні дослідження, творчі завдання,

конспекти презентації, анотації прочитаної додаткової літератури, есе тощо, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на практичних заняттях.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань, тестів або в режимі комп'ютерної діагностики.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

У форс-мажорних ситуаціях навчання може проходити також в он-лайн формі (за погодженням з деканатом). Вимоги до студентів залишаються такими ж.

Академічна доброчесність: виконані завдання студентів мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (з кожної теми віднімається один бал від отриманого).

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Оцінювання здійснюється відповідно до Положення про оцінювання навчальних досягнень студентів за кредитно-модульною системою. <https://ed.vnu.edu.ua/upload/docs/34/d57a3defea8df2754eb8599a0234845e.pdf>

Формою підсумкового контролю є залік.

У випадку незадовільної підсумкової оцінки (менше 60 балів), або за бажанням підвищити рейтинг, студент складає іспит у формі написання тестових завдань (20 завдань). Результати модульних контрольних робіт скасовуються. Максимальна кількість балів при складанні екзамену 60 балів. Якщо студент набирає за результатами поточного контролю і екзамену менше 60 балів, іспит він складає повторно.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре

67 -74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

УІІ. Питання до екзамену

1. Предмет, завдання і методи корекційної педагогіки.
2. Загальна характеристика дітей з порушеннями психофізичного розвитку.
Структура та особливості процесу аномального розвитку дитини.
3. Компенсація та корекція аномального розвитку.
4. Загальна характеристика типів корекційних закладів.
5. Діти з затримкою психічного розвитку.
6. Діти із порушенням опорно-рухового апарату.
7. Діти із порушеннями поведінки.
8. Особи з комплексними дефектами.
9. Діти з раннім дитячим аутизмом.
10. Діти із порушеннями мовлення.
11. Діти із сенсорними порушеннями.
12. Професійний портрет спеціального педагога.
13. Система підготовки спеціальних педагогів в Україні та зарубіжних країнах.
14. Структура, принципи та методи корекційно-розвиткової діяльності спеціального педагога.
15. Сфери і зміст професійної діяльності спеціального педагога.
16. Олігофренія як основна форма розумової відсталості. Форми олігофренії.
17. Діти-імбецили, їх загальна характеристика. Завдання та особливості педагогічної роботи з ними.
18. Особливості розвитку мислення і мовлення дітей з вадами інтелекту.
19. Значення слухового аналізатора в розвитку дитини.
20. Характеристика дітей з порушенням слуху.
21. Глухі діти, їх загальна характеристика.
22. Слабочуючі діти, їх загальна характеристика.
23. Спеціальні навчально-виховні заклади для дітей з вадами слуху.
24. Роль збережених аналізаторів в розвитку дітей з вадами слуху.
25. Можливості розвитку людей з вадами слуху.
26. Значення зорового аналізатора в розвитку дитини.
27. Характеристика дітей з порушенням зору.
28. Слабозорі діти, їх загальна характеристика.
29. Сліпі діти, їх загальна характеристика.
30. Особливості навчально-виховної роботи з слабозорими дітьми.
31. Особливості навчально-виховної роботи з сліпими дітьми.
32. Роль збережених аналізаторів в розвитку сліпих дітей.
33. Соціальна адаптація дітей з порушенням зору.
34. Профілактика порушень зору у дітей.
35. Діти з порушенням опорно-рухового апарату, їх загальна

характеристика.

- 36.Порушення опорно-рухового апарату.
- 37.Класифікація і форми ДЦП.
- 38.Особливості розвитку дітей з порушенням опорно-рухового апарату.
- 39.Особливості розвитку фізичного стану та мовлення дітей з ДЦП.
40. Установи для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату.
- 41.Особливості впливу мовленнєвих порушень на розвиток дитини.
42. Загальна характеристика мовленнєвих порушень.
- 43.Фактори, що зумовлюють мовленнєві порушення.
- 44.Клініко-педагогічна класифікація мовленнєвих порушень.
- 45.Психолого-педагогічна класифікація мовленнєвих порушень.
- 46.Типи закладів для дітей з мовленнєвими порушеннями.
- 47.Характеристика дітей з комбінованими дефектами.
- 48.Діти з поєднанням сенсорного та інтелектуального дефектів.
- 49.Сліпоглухонімі діти. Їх загальна характеристика.
- 50.Перший етап навчання сліпоглухонімих дітей: формування побутової поведінки.
- 51.Можливості розвитку сліпоглухонімих дітей.
- 52.Діти із затримкою психічного розвитку. Їх загальна характеристика.
- 53.Діти з психічним та психофізичним інфантилізмом.
- 54.Діти з церебральною та соматичною астенією.
- 55.Особливості навчальної та корекційно-виховної роботи з дітьми, які мають затримку психічного розвитку.
- 56.Діти з психопатичними формами поведінки.
- 57.Основні ознаки психопатичного розвитку дитини.
- 58.Дайте визначення поняттю “психопатії”. Форми психопатій.

VIII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна:

1. Вступ до спеціальності: Навчально-методичний посібник /За ред. Н.І. Яковець. – Ніжин: вид-во НДПУ, 2003. – 89с.
2. Довідник учителя-логопеда / [авт.-упор. С. М. Лупінович] – Тернопіль : Мандрівець, 2008. – 112 с.
3. Земцова М.И Учителю о детях с нарушениями зрения. – М.: Просвещение. 1973, 159 с.
4. Ілляшенко Т.Д., Стадненко Н.М. Аномальна дитина в школі: Навч. метод. посібник. – К.: ІСДО, 1995. – 120 с.
5. Колишкін, О. В. Корекційна освіта. Вступ до спеціальності [Текст] : навчальний посібник / О. В. Колишкін. – Суми : Університетська книга, 2013. – 392 с.
6. Миронова С.П. Основи корекційної педагогіки. Навчально-методичний посібник. — Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. — 263 с.

7. Мустаева Ф.А. Основы социальной педагогики: Учебник для студентов высших педагогических учебных заведений – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Академический проект, 2001. – 416 с.

8. Основы спеціальної дидактики / За ред. доктора пед. наук, професора І.Г. Єременка – 2-е вид. – К.: Рад. школа, 1986. – 200 с.

9. Синьов В.М., Коберник Г.М. Основы дефектології: Навч. посібник. – К.: Вища школа, 1994. – 143 с.

10. Синьов В.М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: [підручник] / Віктор Миколайович Синьов. – Частина I – Загальні основи корекційної психопедагогіки (олігофренопедагогіки). – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2007. – 238 с.

11. Спеціальна педагогіка: Понятійно-термінологічний словник / За ред. академіка В.І. Бондаря. – Луганськ: Альма-матер, 2003. – 436 с.

12. Тетерский С.В. Введение в социальную работу: Учебное пособие. – М.: Академический проект, 2000. – 496 с.

13. Фіцула М. Вступ до педагогічної професії: Навч. посіб. – Т.: Навчальна книга – Богдан, 2005. – 168 с.

Додаткова:

1. Гуртом проти біди. / Корисні поради, адреси, довідникові матеріали, інформація до роздумів для усіх, хто оцінює особу. – Київ, 2001. – 104 с.

2. Затримка психічного розвитку і дітей: Метод. рекомендації / Укл. Т.Д. Ілляшенко, М.В. Рождественська. – К.: ІЗМН, 1996. – 96 с.

3. Діти із затримкою психічного розвитку та їх навчання: Навчальний посібник для педагогів і шкільних психологів / Т.Д. Ілляшенко, Н.А. Бостун, Т.В. Сак. – К.: ІЗМН, 1997. – 128 с.

4. Мельніченко Т. В. Вступ до спеціальності : логопедія. Модуль 2 : навч.-метод. посіб. / Т. В. Мельніченко. – 2-ге вид., доопр. та доповн. - К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2013. – 184 с

5. Методичні рекомендації до вивчення особливостей інтелектуального дефекту у дітей з церебральним паралічем / Укл. М.В. Рождественська. – К.: ІЗМН, 1996. – 40 с.

6. Основы специального обучения слабослышащих детей. / Под ред. Р.С. Боскис. – М.: Просвещение, 1977.

7. Феоктисова В.А. Хрестоматия по истории тифлопедагогики. – М.: Просвящение, 1981. – 168 с.

8. Шевців З. М. Основы інклюзивної педагогіки [текст]: підручник / З. М. Шевців – К. :«Центр учбової літератури», 2016. – 248 с